

Nota aan de NKC – Nationaal Adaptatieplan

A. Inleiding

Het 5de evaluatierapport van het IPCC herinnert opnieuw aan de toekomstige en reeds vastgestelde gevolgen van de klimaatverandering en aan de noodzaak om snel een doeltreffend adaptatiebeleid in te voeren.

B. Context

Nationaal:

De derde doelstelling van het Nationaal Klimaatplan (NKP) bestaat erin van start te gaan met de uitwerking van een Nationale Adaptatiestrategie voor de klimaatverandering. In het NKP is verduidelijkt dat de Nationale Adaptatiestrategie geleidelijk ingang zal vinden. In het Plan wordt ook aangegeven dat «maatregelen inzake adaptatie op dit ogenblik genomen worden door elk van de respectievelijke deелentiteiten. De Belgische overheid zal de mogelijkheid evalueren om op basis van de opgedane ervaringen een Nationaal Adaptatieplan uit te werken».

De Nationale Klimaatcommissie hechtte in december 2010 haar goedkeuring aan de « Nationale Adaptatiestrategie ». Daarin vinden we, naast de beleidslijnen voor de toekomst, een analyse van de verwachte impact van de klimaatverandering en de identificatie van de kwetsbare sectoren in België. De strategie streeft 3 doelstellingen na:

- de coherentie van de adaptatiemaatregelen in België verbeteren,
- de communicatie op nationaal, Europees en internationaal niveau verbeteren,
- een proces op gang brengen voor de uitwerking van een Nationaal Actieplan met het oog op de goedkeuring ervan in 2012.

De Nationale Adaptatiestrategie voorziet dat het Nationaal Adaptatieplan meer bepaald tot doel zal hebben een coherent kader voor een geïntegreerd beleid uit te werken, en samenwerking en synergie mogelijk te maken tussen de federale en gewestelijke overheden. In de Strategie wordt ook verduidelijkt dat gecoördineerde initiatieven absoluut noodzakelijk zijn, in het bijzonder op het vlak van onderzoek, monitoring en uitwisseling van informatie.

Aangezien in 2012 niet alle informatie (gewestelijke en federale onderdelen die als input moeten dienen voor de werkgroep adaptatie) beschikbaar was om het Nationaal Adaptatieplan op te stellen, werd de afwerking van dat Plan uitgesteld.

Daardoor kon beter rekening gehouden worden met:

- de federale bijdrage en gewestelijke Adaptatieplannen.
- de Europese Adaptatiestrategie, goedgekeurd in april 2013, dat opgebouwd is rond 3 doelstellingen: de initiatieven op het niveau van de lidstaten bevorderen; beter informeren over de besluitvormingsprocessen; meer rekening houden met adaptatie in de meest kwetsbare sectoren ('climate proofing').
- een studie die onder meer de bevoegdheden van de federale overheid in 22 kwetsbaarheidsdomeinen of transversale adaptatiethema's identificeert. Dankzij die studie konden ook eerste pistes verkend worden voor nationale maatregelen die de federale overheid en de gewesten op het vlak van adaptatie¹ gezamenlijk kunnen invoeren.

---

¹ « Verkenning van de federale bijdrage aan een coherent beleid inzake klimaatadaptatie », afgerond in juli 2013 door het consortium Technum-Clim'Act-IMDC, gerealiseerd op initiatief van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu met medewerking van de drie Gewesten via het opvolgingscomité.

- het tweede onderdeel van de zesde Staatshervorming en de daarmee gepaard gaande bevoegdheidsoverdracht.

Europees:

In het kader van haar adaptatiestrategie (2013) zal de Commissie tegen 2017 een evaluatie van de door de lidstaten geboekte vooruitgang opmaken op basis van een scoreboard dat de Commissie tegen eind 2014 klaar zal hebben. Indien die evaluatie zou aantonen dat de geboekte vooruitgang onvoldoende is, overweegt de Commissie om juridisch bindende instrumenten te ontwikkelen.

De Europese verordening 525/2013 (bewakingssysteem voor de uitstoot van broeikasgassen en rapportagemechanisme voor overige informatie met betrekking tot klimaatverandering - MMR) bepaalt dat de lidstaten uiterlijk tegen 15 maart 2015 en nadien terzelfder tijd als de nationale communicatie (verplichte rapportage onder UNFCCC), hetzij in 2018 en later om de vier jaar, aan de Europese Commissie informatie bezorgen over hun nationale adaptatiestrategieën, en daarbij de acties aangeven die zij hebben ingevoerd om de aanpassing aan de klimaatverandering te vergemakkelijken.

C. Opdracht van de NKC

De 'werkgroep adaptatie' kreeg van de NKC (vergadering van 27 juni 2013) de opdracht om een geïntegreerd Nationaal Adaptatie-actieplan op te stellen teneinde:

- duidelijke en beknopte informatie te kunnen verschaffen over het adaptatiebeleid en de uitvoering ervan in België;
- maatregelen van nationale omvang te kunnen identificeren om de samenwerking te versterken en samenwerkingsverbanden te ontwikkelen tussen de verschillende regeringen (federaal, gewesten) op het vlak van adaptatie.

De NKC heeft haar wens geuit om in eerste instantie het ontwerp te mogen goedkeuren en vervolgens te beslissen om het eventueel te onderwerpen aan een publieke raadpleging.

D. Gevolgde aanpak

Overeenkomstig de Nationale Adaptatiestrategie omvat het ontwerp voor een Nationaal Adaptatieplan (NAP) het volgende:

- een korte beschrijving van de verwachte effecten van de klimaatverandering in België en van de impact ervan op verschillende kwetsbare sectoren.
- een duidelijk beeld van de belangrijkste bestaande en aan de gang zijnde initiatieven op gewestelijk en federaal niveau inzake aanpassing aan de klimaatverandering;
- een identificatie van gecoördineerde acties, van nationale omvang, die moeten worden opgezet ter versterking van de doeltreffendheid van het adaptatiebeleid dat de verschillende actoren op de verschillende niveaus voeren. Daardoor kan deels een antwoord geboden worden op de bezorgdheid van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling omtrent de voorbereidingen van de verschillende Adaptatieplannen in België².

---

http://www.climat.be/files/2013/8253/2115/Federale_bijdrage_adaptatiebeleid_Eindrapport_juli_2013.pdf

² Advies uit 2014 over het ontwerp voor een Federaal Adaptatieplan. De FRDO betreurt daarin dat de verschillende processen ter voorbereiding van de verschillende plannen van de Gewesten en het federale niveau geleid hebben tot de financiering van studies die niet georganiseerd en niet gecoördineerd zijn tussen de verschillende beleidsniveaus, meer bepaald wat betreft de methodologie. De FRDO meent dat het

[Een maatregel kan slechts worden goedgekeurd mits de instemming van alle betrokken entiteiten].

Voor elke actie identificeert het Plan een verantwoordelijke voor de uitvoering en financiering ervan (indien nodig), actoren die bij de uitvoering ervan betrokken zijn, de timing, indicatoren alsook, in voorkomend geval, een 1ste raming van het budget³.

- een geplande monitoring van de uitvoering van de acties, samen met een tussentijdse evaluatie eind 2017 (om ze in overeenstemming te kunnen brengen met de Europese en internationale rapportageverplichtingen) en een eindevaluatie in 2020.

Volgens de opdracht die de NKC gegeven heeft, werd het NAP opgesteld volgens een intensief proces en in nauwe samenwerking met de verschillende gewesten en het federale niveau. Die tekst werd voorgelegd aan de collega's van de verschillende departementen, meer bepaald via de taken 'adaptatie' en 'klimaat' van het CCIM⁴. De ontvangen feedback werd opgenomen. Na die raadpleging werd bovendien ook een juridische controle uitgevoerd betreffende de bevoegde instanties voor de uitvoering van de in het NAP geïdentificeerde acties.

Het Plan omvat de periode 2016-2020. Het werd oorspronkelijk in het Engels opgesteld om het werk van de experts te vergemakkelijken en dan vertaald in het Nederlands en het Frans. Overeenkomstig hetgeen voorzien is in de Nationale Adaptatiestrategie⁵, stelt de werkgroep voor om het ontwerp voor een Nationaal Adaptatieplan ter advies voor te leggen aan de gewestelijke en federale adviesorganen.

De Werkgroep is van oordeel dat de voorgestelde tekst het mogelijk zal maken om de bestaande initiatieven inzake adaptatie zichtbaarder te maken en het Belgische adaptatiebeleid beter over te brengen aan de Europese instanties. Bovendien zal dat plan toelaten om de uitvoering van de adaptatie in België te stimuleren en schaalvoordelen te creëren.

E. Voorstel van beslissing

- De NKC keurt het ontwerp voor een Nationaal Adaptatieplan goed
- De NKC beslist om het ontwerp voor een Nationaal Adaptatieplan ter advies voor te leggen aan de gewestelijke en federale adviesorganen en een publieke raadpleging te organiseren

Beslissing: het ontwerp van nationaal adaptatieplan wordt goedgekeurd en een gezamenlijke adviesaanvraag zal worden voorgelegd aan de adviesraden.

BIJLAGE: Budget

De volgende tabel bevat de budgetvereisten voor de implementatie van de 11 maatregelen in het Nationaal Adaptatieplan. De tabel noemt de maatregelen waarvoor al een budget is toegezegd voor de lancering van sectorale projecten / processen waarin adaptatie geïntegreerd is (mainstreaming).

---

overheidsgeld doeltreffender had kunnen worden besteed via overleg over de studies en coördinatie van de methodologieën.

³ In bijlage van deze nota wordt een eerste raming gemaakt voor de budgettaire impact van de adaptatiemaatregelen opgenomen in het NAP.

⁴ Mail gestuurd door Johan Bogaert op 24 november 2014

⁵ In de Nationale Adaptatiestrategie wordt benadrukt dat het, gezien de aard van het adaptatiebeleid, van essentieel belang is om tijdens het opstellen van het Nationaal Adaptatieplan te zorgen voor een moment waarop de betrokken partijen hun mening kunnen geven over de aan de gang zijnde werkzaamheden.

Maatregel	Reeds toegezegd budget	Aanvullend budget nodig
Uitwerking van hogeresolutieklimaatscenario's voor België	€ 1,2 miljoen voor 2 jaar (budget BRAIN, oproep 2014)	/
Ontwikkeling van een stappenplan voor een Belgisch Excellentiecentrum voor het Klimaat	/	/
Opzetten van een nationaal onlineplatform voor klimaatadaptatie	/	€ 12.000 – 25.000 (+ manuren voor de bijwerking)
Versterking van de sectorale coördinatie op nationaal niveau	/	€ 10.000 / jaar
Rekening houden met klimaatverandering bij de risicoanalyse voor invasieve uitheemse soorten	/	/
De veiligheid van de energietoevoer op lange termijn verzekeren in het licht van de klimaatverandering	/	Nader te bespreken in ENOVER
Een methodologie ontwikkelen om de mate van adaptatieparaatheid te meten	/	€ 70.000
Rekening houden met de impact van klimaatverandering en de adaptatiebehoefte in het kader van het toekomstige Nationaal Actieplan voor Milieu en Gezondheid (NEHAP)	/	/
Gezondheidsprofessionals bewustmaken van de gevolgen van de klimaatverandering en hen vormen	€ 45.000 (voor het hele project, budget goedgekeurd in 2014)	/
Transnationale samenwerking op het vlak van adaptatie bevorderen	/	/
Coördinatie van preventieve, planologische en beheersmaatregelen in geval van noodsituaties die betrekking hebben op klimaatverandering	/	/